

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

Психологічна експертиза

підготовки Бакалаврів
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми
Практична психологія, Психологія

*Силабус навчальної дисципліни
для денної форми навчання*

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Психологічна експертиза», для студентів освітньої програми бакалавр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія. Освітня програма: практична психологія, психологія.

Розробник: Шкарлатюк Катерина Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психодіагностики.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри практичної психології та психодіагностики

протокол № 2 від 08.09.2021 р.

Завідувач кафедри:

Людмила МАГДИСЮК

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія, практична психологія Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 210 / 7		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні 18 год.
		Лабораторні 16 год.
ІНДЗ: €		Самостійна робота 148 год.
	Консультації 8 год	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППШ Шкарлатюк Катерина Іванівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри практичної психології та психодіагностики

Контактна інформація: мобільний телефон +380505173527;
електронна адреса: shkarlatiuk2012@ukr.net

Дні занять

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 202. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

Курс спрямований на дослідження та аналіз закономірностей прояву і розвитку психіки людини, а також групової взаємодії в умовах експертної оцінки діяльності.

Представлено основні теоретичні підходи, концепції проведення експертної роботи, окреслено практичні шляхи реалізації експертних завдань. Уточнено теоретично-методичні аспекти психодіагностичної роботи при проведенні психологічної експертизи, розглянуто процеси оволодіння навичками практичного використання діагностичних методів з метою вивчення психологічних проявів

особистості підекспертних.

Розкриваються питання, які стосуються особливостей проведення експертизи в різних галузях психології (педагогічної, медичної, військової, юридичної, соціальної та психології праці, менеджменту і маркетингу).

Пререквізити

Вивчення дисципліни базується на дисциплінах загального циклу підготовки : біологія та анатомія людини; загальна психологія; психологія пізнавальних процесів; психофізіологія.

Постреквізити: дизайн психологічного дослідження, психологічне консультування різних категорій клієнтів, психологічний супровід осіб з обмеженими можливостями.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення закономірностей прояву і розвитку психіки людини, а також групової взаємодії в умовах експертної оцінки діяльності. Дисципліна спрямована на дослідження особистості в процесі професійної діяльності і спілкуванні, особливостей пізнавальних процесів підекспертних, емоційно-вольової сфери особистості та індивідуально-психологічних особливостей підекспертних.

Вимоги до знань та умінь студента

знати:

- понятійний апарат і методи загальної, соціальної, вікової та педагогічної, медичної, військової, юридичної психології, психології праці, менеджменту та маркетингу, експериментальної психології та психодіагностики.;

- основні теоретичні підходи до цих наук та їх практичне застосування.

- поняття про предмет і завдання проведення психологічних експертиз;

- особливості експертної роботи психолога в складі ПМПК;

- особливості експертної роботи психолога в складі ВЛК;

- особливості експертної роботи психолога в складі МСЕК;

- специфіку перебігу психічних процесів в екстремальних ситуаціях в умовах скоєння злочину;

уміти:

- здійснювати психологічний аналіз злочинної діяльності і давати психологічну характеристику особистості злочинця, потерпілого, свідка.

- робити підбір психодіагностичного інструментарію для проведення профвідбору та розстановки кадрів.

- користуватися конкретними психологічними методами для вивчення особистості підекспертного.

-

проводити

комплексне психодіагностичне обстеження особистості з метою написання експертного висновку.

Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІНТ):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Додаткові загальні компетенції:

ЗК-12. Здатність планувати та керувати часом.

ЗК-13. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здійснення безпечної діяльності.

ЗК-15. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність до підготовки та презентацій наукового-дослідницького матеріалу для проінформованої аудиторії.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Додаткові спеціальні компетенції:

СК-14. Здатність до досягнення необхідних стандартів знань та умінь з психології для продовження навчання на наступному рівні вищої освіти.

СК-15. Здатність до розроблення концептуальних та інноваційних проектних рішень з планування психологічної діяльності (супроводу).

СК-16. Здатність до достатніх фахових компетентностей, щоб претендувати на первинні посади щодо психологічної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лабор.	Самост. роб.	консультації	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Особливості проведення експертної роботи							
Тема 1. Роль та місце психологічної експертизи в системі психологічних наук. Організація та особливості проведення експертизи в різних галузях психології.	25	2	2	2	18	1	КР
Тема 2. Предмет та завдання психологічної експертизи, сучасні юридичні, медичні та соціальні проблеми проведення експертизи.	25	2	2	2	18	1	ДБ
Тема 3. Поняття норми, патології та аномалій психічного розвитку. Девіантність,	23	2	2	2	16	1	ДС

делінквентність, аддиктивність.							
Тема 4. Методи та методики експертної роботи психолога. Психодіагностика пізнавальних психічних процесів, сенсорна організація людини, психодіагностика свідомого і несвідомого, вольової та емоційної сфер особистості.	27	4	2	2	18	1	КР
Разом за змістовим модулем 1	100	10	8	8	72	4	МКР
Змістовий модуль 2. Робота психолога в складі експертних комісій							
Тема 5. Компетенція судово-психологічної експертизи. Порядок призначення судово- психологічної експертизи.	29	4	2	2	20	1	КР
Тема 6. Експертиза в роботі практичного психолога. Психолого- медико-педагогічна експертиза.	27	2	2	2	20	1	РМГ
Тема 7. Експертиза в сфері маркетингу та менеджменту, при вирішенні проблем професійного відбору та підбору кадрів.	27	2	4	2	18	1	Р
Тема 8. Написання висновку за результатами психологічної еспертизи. Відповідальність психолога за достовірність експертних висновків.	27	2	2	2	20	1	КР
Разом за змістовим модулем 2	110	10	10	8	78	4	Т
Усього годин	210	20	18	16	148	8	МКР

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема
1	Закономірності нормального розвитку і патології: середньостатистична норма, функціональна норма, ідеальна норма.
2	Сутність феномену порушення розвитку: онтогенез, дизонтогенез, загальний недорозвиток, затриманий розвиток, пошкоджений розвиток, дефіцитарний розвиток, викривлений розвиток, дисгармонійний розвиток.
3	Експериментальні методики в пато психологічних дослідженнях.
4	Співвідношення теорії та результатів емпіричних досліджень у пато психології.
5	Основні принципи психологічного обстеження дітей із порушеннями: пам'яті, інтелекту, уваги, сприймання, мислення та мовлення, емоційної сфери.
6	Вимоги до підбирання методичного інструментарію для обстеження дитини із порушеннями: пам'яті, інтелекту, уваги, сприймання, мислення та мовлення, емоційної сфери..
7	Дослідження порушення уваги.
8	Дослідження рівня мислення і протікання процесів мислення за методиками: «Закономірності числового ряду»; «Абстрактне мислення»; «Прості аналогії», «Складні аналогії»; «Порівняння понять», «Виділення суттєвих ознак»; «Виключення зайвого»; складання картинок із відрізків А. Бернштейна; дослідження рівня процесів узагальнення В. Блейхера.
9	Дослідження емоційно – вольових порушень за методиками: опитувальник САН; «Шкала самооцінки» Ч. Д. Спілбергера; «Особистісна шкала проявів тривоги" У. Тейлора.
10	Дослідження невротичних порушень за допомогою опитувальника САН, «Шкали самооцінки» Ч. Д. Спілбергера, «Особистісної шкали проявів тривоги» У. Тейлора, тесту Роршаха.
11	Діагностика мотивації поведінки і діяльності особистості.
12	Тривалі розлади, які розпочинаються у дитинстві: аутизм; розумова відсталість.
13	Прийоми та методи психокорекційної роботи з дітьми, які мають порушення мовлення.
14	Комплексні заходів з метою корекції мовленнєвих порушень на ранніх етапах дизонтогенезу.
15	Розробка плану і змісту бесід із батьками, які виховують дитину з порушеннями: пам'яті, інтелекту, уваги, сприймання, мислення та мовлення, емоційної сфери, з метою первинної психопрофілактики і психологічної корекції.
16	Основні прийоми психологічної підтримки дитини шкільного віку, яка має стійкі порушення мовлення.

Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному і лабораторному занятті за результатами виконання лабораторних робіт та усних відповідей студентів із тем, що вивчаються на практичних і лабораторних заняттях.

Оцінка практичної та лабораторної роботи залежить від якості виконання усіх завдань, оформлення, висновків. За практичний вид діяльності студент може максимально отримати 20 балів (за кожне практичне заняття – 10. Два модулі по 10 балів кожен.). За лабораторний вид діяльності студент може максимально отримати 10 балів (за кожне лабораторне заняття – 10 балів). Загалом, за всі якісно виконані завдання (практичних – 24 і лабораторних – 24) можна отримати 30 балів. Бал виводиться на основі середньостатистичного показника за всі заняття. Окремо оцінюється виконанням студентами ІНДЗ та самостійної роботи роботи, максимально 10 балів.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту самостійного завдання, виступів на практичних (семінарських) заняттях, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить **40 балів**.

Проміжний модульний контроль. Змістовий модуль 1 та змістовий модуль 2 завершуються контрольними роботами, що передбачають відповіді на поставлені

питання. Загальна максимальна кількість балів: за виконання МКР 1 та МКР 2 студент максимально може отримати **60 балів**.

Загальна сума балів визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, проміжний модульний контроль (модульні зрізи) й самостійну роботу. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за результатами оцінювання всіх видів навчальної діяльності, дорівнює **100**.

Оцінка з дисципліни виставляється за національною шкалою, за 100-бальною системою та за шкалою ECTS.

Усні відповіді студентів за кожне практичне та лабораторне заняття першого – другого змістових модулів оцінюється у вигляді градації балів від 1 до 10, а саме:

– **1-3 бали** виставляється за поверхневу відповідь на основі прочитаної лекції: відповідь хаотична, фрагментарна, відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті, без використання демонстраційного матеріалу.

– **5-4 бали** студент отримує за логічну відповідь, що включає деякі узагальнення, побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; часткове вміння наводити власні приклади й здійснювати їх порівняльний аналіз; спроба назвати основні психотерапевтичні терміни з розумінням їх суті.

– **7-6 бали** студент отримує за усну відповідь на занятті у тому разі, якщо ця відповідь послідовна, чітка, структурована, логічна, за матеріалом основних підручників; часткове вміння наводити власні приклади и здійснювати їх порівняльний аналіз; часткове розкриття суті основних термінів з курсу.

– **8-9 бали** студент отримує за чітку, частково структуровану, логічну відповідь чітка, що розкриває основні поняття і побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів уміння здійснювати їх порівняльний аналіз.

– **10 балів** студент отримує в тому разі, якщо ця відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів; порівняльний аналіз понять з курсу із використанням діагностичних методик.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Критерії оцінювання самостійної роботи та ІНДЗ

За кожне самостійне завдання студент максимально може отримати 10 балів:

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	2
1-2	Завдання виконане поверхнево. Фрагментарне виконання (20-30 %).
3	Фрагментарне виконання лише частини (50 %) завдання.
4-5	Завдання виконане повністю. Стиль виконання - копіювальний (відтворення відомостей без чіткого усвідомлення їх суті).
6-7	Завдання виконане повністю. Стиль виконання - копіювально-алгоритмічний (частина відомостей відтворена без чіткого усвідомлення їх суті, частина відтворена й пояснена).
8-9	Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Стиль виконання – евристичний з елементами пошукового.
10	Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Посилання на новітні джерела літератури. Оригінальність. Виражений творчий підхід у роботі над виконанням завдання. Стиль виконання - творчий.

Рекомендована література

- 1 Балабанова Л.М. Судебная психология (вопросы определения нормы и отклонений). Днепропетровск: Сталкер, 2017. 432 с.
- 2 Васильев В.Л. Юридическая психология. Санкт-Петербург: Санкт-Петербург, 2015. 613 с.
- 3 Коченов М.М. Судебно-психологическая экспертиза. Москва: Генезис, 2013. 351 с.
- 4 Магдисюк Л. І. Судова психологія: методичні рекомендації до курсу «Судова психологія». Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. 49 с.
- 5 Мамайчук И.И. Экспертиза личности в судебно-следственной практике. Санкт-Петербург: Речь, 2013. 255 с.
- 6 Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. Практическое руководство. Москва: МЕДпресс, 2018. 592 с.
- 7 Нор В.Т. Судебно-психологическая экспертиза в уголовном процессе. Київ: Вища школа, 2015. 53 с.
- 8 Судово-експертна діяльність. Довідник для суддів. Київ: Видавничий Дім «Ін-Юре», 2015. 344 с.
- 9 Ушаков Г.К. Пограничные нервно-психические расстройства. Москва: Медицина, 2017. 303 с.
- 10 Федоренко Р.П. Психодіагностична практика в клініці: навчально-методичний посібник. Луцьк: «Вежа», 2019. 234 с.

11 Федоренко Р.П. Психологія суїциду: навчальний посібник. Луцьк: «Вежа», 2016. 234 с.

12 Фурман А. В. Психодіагностика інтелекту в системі диференціації навчання: книга для вчителя. Київ: Освіта, 2013. 224 с.

13 Юридична психологія: Підруч.для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / за заг.ред. Я. Ю. Кондратьєва. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2019. 352 с.

Питання підготовки до заліку

1. Роль і місце психологічної експертизи в системі психологічної науки і практики.

2. Етичні та методологічні принципи проведення психологічних експертиз.

3. Основні методи проведення психологічних експертиз.

4. Роль, методи та завдання психолога при роботі в психолого-медико-педагогічній консультації (ПМПК).

5. Діяльність регіональних ПМПК.

6. Склад центральної та регіональних психолого-медико-педагогічних консультацій.

7. Вісім стадій розвитку за теорією Еріка Еріксона.

8. Задачі та зміст професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України

9. Військово-психіатрична експертиза.

10. Критерії і межі станів непрацездатності, неосудності, недієздатності і непридатності до військової служби.

11. Роль, методи та завдання психолога при проведенні медико-соціальної експертизи (МСЕК).

12. Поняття інвалідності та непрацездатності.

13. Трьохгрупова класифікація інвалідності.

14. Комплексна психолого-психіатрична експертиза.

15. Комплексна психолого-технічна експертиза.

16. Комплексна психолінгвістична експертиза.

17. Комплексна медико-психологічна експертиза.

18. Психологічне забезпечення професійного здоров'я.

19. Професійна діяльність і ставлення до здоров'я.

20. Короткий огляд історії становлення судово-психологічної експертизи.

21. Використання психологічних знань в юридичній діяльності.

22. Сфера та межі компетенції судово-психологічної експертизи.

23. Види судово-психологічних експертиз.

24. Етапи проведення судово-психологічної експертизи.

25. Особливості проведення комплексних судово-психологічних експертиз.
26. Правові підстави призначення та проведення судово-психологічної експертизи.
27. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-психологічної експертизи.
28. Особливості експертної діагностики уваги.
29. Особливості експертної діагностики пам'яті.
30. Особливості експертної діагностики мислення.
31. Особливості експертної діагностики сприймання та відчуття.
32. Особливості експертної діагностики особливостей мови.
33. Особливості експертної діагностики уяви та фантазування.
34. Особливості експертної діагностики установок.
35. Особливості експертної діагностики вольової сфери.
36. Особливості експертної діагностики емоційної сфери.
37. Особливості експертної діагностики психічних станів.
38. Диференційна діагностика акцентуацій особистості.
39. Диференційна діагностика неврозів.
40. Диференційна діагностика особистісних розладів.
41. Диференційна діагностика розумової відсталості.
42. Диференційна діагностика психотичних станів.
43. Особливості проведення експериментально-психологічного дослідження.
44. Специфіка написання експертного висновку.
45. Юридична відповідальність за дачу завідомо неправдивого висновку.
46. Основні принципи та критерії проведення судово-психологічної експертизи в справах неповнолітніх.
47. Психологічні особливості розуміння потерпілою характеру і значення скоєних з нею дій.
48. Особливості дослідження особистості обвинуваченого в ході судово-психологічної експертизи.
49. Судово-психологічна експертиза в ситуаціях групового зґвалтування.
50. Соціально-психологічна оцінка суїцидальної поведінки і її судово-психологічна експертиза.
51. Посмертна експертиза та її особливості.
52. Підстави для призначення судово-психологічної експертизи в цивільному процесі.
53. Етапи, методи та процедури судово-психологічної експертизи в цивільному судочинстві.
54. Формулювання питань експерту.
55. Висновок експерта-психолога.

56. Судово-психологічна експертиза в судах по суперечках про право на виховання дітей.
57. Суперечки між батьками про місце проживання дітей.
59. Справи про позбавлення батьківських прав.
60. Судово- психологічна експертиза в справах про моральну шкоду.
61. Особливості психологічної експертизи в справах про адміністративні правопорушення.
62. Компетенція психологічної експертизи в справах про адміністративні правопорушення.
63. Загальні вимоги і правила оформлення висновку судово-психологічної експертизи.
64. Судово-психологічна експертиза емоційних станів.
65. Особливості афективних процесів особистості.
66. Психічне напруження, фрустрація.
67. Юридичне значення експертизи емоційних станів.
68. Формулювання запитань, які виносяться на експертизу фізіологічного афекту.
69. Психологічні механізми фізіологічного афекту. Оцінка стадій афективного процесу.
70. Психологічна характеристика вбивства, скоєного в стані афекту.
71. Афект та мотиви ревнощів.
72. Судово-психологічна експертиза неповнолітніх.
73. Особливості психологічної спроможності неповнолітніх давати покази в справі.
74. Психологічні особливості особистості неповнолітніх, які мають значення для кримінального судочинства.
75. Судово-психологічне дослідження фонограм та відеозаписів.